

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ УМОВНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

LEGAL AND REGULATORY SUPPORT FOR ACCOUNTING AND CONTROL OF CONTINGENT ASSETS OF THE ENTERPRISE

УДК 657.1

DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.44-16>

Дутчак Р.Р.

к.е.н., старший викладач кафедри обліку та оподаткування Криворізький економічний інститут ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Дутчак В.Ф.

к.ю.н., асистент кафедри правового регулювання економіки Криворізький економічний інститут ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Dutchak Ruslan

Kryvyi Rih Economic Institute of SHEE «Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman»

Dutchak Vira

Kryvyi Rih Economic Institute of SHEE «Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman»

У статті розглянуто економічну та правову сутність явища «умовні активи», причини їх виникнення та тенденції впливу на реальні активи в економіці підприємства. Визначено загрози хибних рішень щодо розрахунку фінансового результату підприємства чи притягнення до повної матеріальної відповідальності працівників. Встановлено ефективний спосіб контролю умовних активів на підприємстві. Розроблено базові положення методики бухгалтерського обліку умовних активів, їх відображення в фінансовій звітності та участі в розрахунку фінансового результату підприємства. Також, в статті наведено спосіб врегулювання правової проблеми матеріальної відповідальності для працівників складського господарства та основного виробництва за збереження умовних активів на підприємстві. Запропоновано розроблені пропозиції використати за основу для подальшого удосконалення конкретних норм діючого законодавства України в сфері: бухгалтерського обліку, контролю та матеріальної відповідальності.

Ключові слова: умовні активи, бухгалтерський облік, контроль, впливні величини, фізико-хімічні процеси, інвентаризація, матеріальна відповідальність.

В статье рассмотрены экономическая и правовая сущность явления «условные активы», причины их возникновения и тенденции влияния на реальные активы в экономике предприятия. Определены угрозы ложных решений по расчету финансового результата предприятия или привлечения к полной материальной ответственности работников. Установлено эффективный способ контроля условных активов на предприятии. Разработаны основные положения методики бухгалтерского учета условных активов, их отражение в финансовой отчетности и участия в расчете финансового результата. Также, в статье приведены способ урегулирования проблемы материальной ответственности для работников складского хозяйства и основного производства при сохранении условных активов на предприятии. Разработаны предложения, которые предлагают основу для современного внедрения конкретных норм действующих законодательных органов Украины в сфере: бухгалтерского учета, контроля и материальной ответственности.

Ключевые слова: условные активы, бухгалтерский учет, контроль, влиятельные величины, физико-химические процессы, инвентаризация, материальная ответственность.

The article deals with the economic essence of the phenomenon of "contingent assets", the reasons for their occurrence and the tendency of influence on real assets in the economy of the enterprise. An effective way of controlling contingent assets at an enterprise is establishing. The basic provisions of the methodology of accounting for contingent assets, namely: – an enterprise has the right to determine the obligation to account for contingent assets at the enterprise; – the main way of fixing a contingent asset is an inventory of assets; – the final decision on appearance of contingent assets at the enterprise, is made by the inventory commission; the protocol of the recommended decision is approved by the head of the enterprise; the contingent asset is kept in the off-balance sheet account 026 "Contingent assets"; off-balance sheet accounting of a contingent asset does not affect the income or expenses of the reporting period; contingent assets are not recorded in the financial statements; information about contingent assets, significant amounts, is disclosed in the notes to the financial statements; a contingent asset is considered a specific asset only when it is stable in measurement and is maintained under normal storage conditions; a contingent asset is transferred to a category of a specific asset only at the moment of its actual use in the economic activity of the enterprise, according to the decision of the head of the enterprise; transition of a contingent asset into a specific asset, contributes to the increase of assets of the enterprise; an increase in an asset by specifying a contingent asset causes it to be recognized as other operating income; the valuation of a particular asset is carried at fair value; a contingent asset that is reduced by inventory results is not included in the cost of the period. The article presents a way to resolve the problem of material liability for employees of the warehouse and main production for the preservation of contingent assets at the enterprise. It is proposing to use the developed proposals as a basis for further improvement of specific norms of the current legislation of Ukraine in the field of accounting, control and financial responsibility.

Key words: contingent assets, accounting, control, influences, physical and chemical processes, inventory, liability.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку інтеграційних процесів, все актуальнішим стає залучення міжнародного досвіду та імплементації відповідних норм з міжнародних правових актів. Інтеграція національної економіки нерозривно пов'язана із змінами в бухгалтерському обліку, які потребують єдиного підходу до відображення фінансового стану та результатів діяльності підприємства в фінансовій звітності. Відносно новою для національної практики бухгалтерського обліку та управління підприємством є категорія «умовні активи». В національних положення (стандартах) бухгалтерського обліку визначення та методика обліку такої категорії

активів підприємства відсутні. Проте, існує МСФЗ 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [7], який частково розкриває сутність категорії «умовні активи» та методика їх обліку. Тому, актуальною проблемою залишається удосконалення національних норм бухгалтерського обліку, в частині регламентації умовних активів, для національних підприємств, які не застосовують міжнародні стандарти фінансової звітності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему бухгалтерського обліку умовних активів підприємства досліджувала незначна кількість провідних вчених, а саме: Довбуш В.І. [1, с. 485], Клепар Г. [5, с. 10], Шепель І.В. [11, с. 188] та інші.

Проведені дослідження вказують, що бухгалтерський облік і контроль умовних активів в національних стандартах і практиці вітчизняних підприємств розроблялись частково. Основними напрямками таких досліджень стали: формування облікової політики щодо створення забезпечень відповідно до МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи»; умовні зобов'язання, як об'єкт бухгалтерського обліку; відповідність національним і міжнародним критеріям визнання доходів від надлишків активів; та інше. Вказані напрями дослідження характеризують спробу імплементації норм МСБО в національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку тільки в контексті умовних зобов'язань та забезпечень. Невирішеною частиною окресленої проблеми є відсутність національних принципів та методів бухгалтерського обліку і контролю умовних активів підприємства.

Постановка завдання. Метою статті є дослідити причини появи і закономірності поведінки умовних активів на підприємстві, розробити теоретичні засади і методику їх відображення в бухгалтерському обліку, визначити ефективні способи їх контролю на підприємстві та рекомендувати удосконалення відповідних норм діючого законодавства України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до п. 10 МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» (далі – МСБО 37), умовний актив – це можливий актив, який виникає внаслідок минулих подій і існування якого підтвердиться лише після того, як відбудеться або не відбудеться одна чи кілька невизначених майбутніх подій, не повністю контрольованих суб'єктом господарювання.

Пунктом 32 МСБО 37 зазначено, що умовні активи виникають, як правило, внаслідок незапланованих або інших неочікуваних подій, які уможливають надходження економічних вигід до суб'єкта господарювання.

Умовні активи не визнаються у фінансовій звітності, оскільки це може спричинити визнання доходу, який може бути ніколи не отриманим. Проте, коли з'являється цілковита впевненість у отриманні доходу, тоді пов'язаний з ним актив не є умовним активом і його визнання є належним (п. 33 МСБО 37).

В п. 35 МСБО 37 сказано, що умовні активи оцінюються регулярно, щоб забезпечити відповідне відображення змін у фінансовій звітності. Якщо з'явилась цілковита впевненість у надходженні економічних вигід, актив і пов'язаний з ним дохід визнаються у фінансовій звітності того періоду, в якому відбувається зміна. Якщо надходження економічних вигід стало ймовірним, суб'єкт господарювання розкриває інформацію про умовний актив.

Згідно із п. 89 МСБО 37, коли надходження економічних вигід є ймовірним, суб'єктові господарювання слід розкривати стислу інформацію про сутність

умовних активів на кінець звітного періоду і (якщо можливо) про оцінку їхнього фінансового впливу.

Станом на сьогодні в методиці бухгалтерського обліку на підприємствах національної економіки України існує проблема, – у національних нормах бухгалтерського обліку відсутній практичний механізм виявлення, обліку та контролю умовних активів підприємства. Розгорнута суть цієї проблеми полягає в тому, що в економіці промислового підприємства періодично виникають неконтрольовані фактори, що впливають на появу фактів зміни (збільшення або зменшення) кількісного розміру активу в часі, які бухгалтерський облік фіксує як надлишки чи недостачі активів. Традиційна система бухгалтерського обліку фіксує тільки зміну активу в формі його надлишку або недостачі, але саму причину на рівні кількісних показників не фіксує, – загальний опис явища, яке вплинуло на таку зміну. Тобто, наведений підхід не бере під кількісний контроль причинно-наслідковий зв'язок зміни активу з тією причиною яка його зумовила. Традиційний підхід не досліджує динаміку існування факторів які впливають на неконтрольовану, з позиції менеджменту, зміну активу: його постійність; періодичність; характер тенденції зміни (тільки збільшення, тільки зменшення, збільшення після попереднього зменшення, зменшення після попереднього збільшення, сезонність та інше). В результаті цього, на підприємстві можуть виникати ситуації коли за результатами однієї інвентаризації запасів виникає недостача, а вже через місяць або квартал проведення повторної інвентаризації цього ж об'єкта (без його руху за даний період) вказує про наявність надлишку. Що в першому так і в другому випадку інвентаризації об'єкта обліку проведені ретельно в повному обсязі і з фактичним контролем (заміри, перерахунки, експертизи проб матеріалів), та належно документально оформлені їх результати (надлишки або недостачі) в первинних документах з підписами членів інвентаризаційної комісії. Рівень суттєвості таких перекручень між надлишками і недостачами залежить від розміру обороту змінного активу, який піддається неконтрольованому впливу сторонніх факторів. Відповідно, керівництво підприємства починає сумніватися в достовірності результатів таких інвентаризацій, і необхідності включення їх результатів (тобто витрат або доходів) для розрахунку фінансового результату підприємства.

Гостро стоїть питання з матеріальною відповідальністю працівників (комірники, завідувачі складом, начальники виробництва), які зберігають такі активи, – і не можуть об'єктивно пояснити причину неконтрольованої зміни кількості активу. В практиці підприємств виявлені надлишки їм оприбутковують, а недостачі – утримують із заробітної плати. Особливо критичним є ситуація, коли оприбуткований надлишок активу на одній інвентари-

зації перетворюється в недостачу цього ж активу (без його фактичного руху) на наступній інвентаризації. Виникає питання «Хто винний в недостовірній фіксації фактів?». Відповідь неоднозначна: інвентаризаційна комісія, яка не якісно провела опис активу; бухгалтерська служба, яка не враховує вплив додаткових факторів; матеріально-відповідальна особа, яка розтратила або привласнила надлишки активу; чи інші причини.

Відповідно до вищенаведеного, дана проблема має місце на більшості промислових підприємств національної економіки, яка негативно впливає на достовірність результатів інвентаризації активів та хибність при розрахунку фінансового результату підприємства чи притягнення до повної матеріальної відповідальності працівників.

З метою уникнення подібних проблем на підприємстві, його управлінню потрібно забезпечити систематичне проведення інвентаризації активів для виявлення та контролю умовних активів. Найбільш перспективним місцем виникнення умовних активів на промисловому підприємстві є використання запасів у виробництві готової продукції. За допомогою інвентаризації у незавершеному виробництві періодично можуть виявлятися надлишки або недостачі сировини і матеріалів.

Особливу увагу при визначенні умовних активів серед запасів потрібно приділяти зберіганню і використанню окремих видів матеріальних ресурсів в технологічних процесах промислових підприємств, що визначено фізичними та хімічними властивостями речовини ресурсу, які ускладнюють процедуру їх виміру, документування та контролю. До вказаних ресурсів можуть належати: сипучі будівельні матеріали (пісок, цемент, вапно), нафтопродукти (бензин, дизельне паливо, гас), промислові рідини (азотна кислота, соляна кислота, аміак водний) та гази (кисень, ацетилен, хлор).

Для таких речовин існує функціональна залежність зміни їх кількості (об'єму, ваги) під дією зовнішніх умов (температури, тиску, вологості). Виявлення та вимірювання впливу вказаних умов на розмір ресурсів потребує кваліфікованих кадрів, спеціальних методів та засобів. Все це є причинами ускладнення повноти обліку ресурсів, яке проявляється фрагментарним відображенням відомостей про цілісний факт господарської операції. Фрагменти зафіксованої облікової інформації є недостатніми для повного обґрунтування причинно-наслідкового зв'язку поведінки кількості ресурсу в господарських операціях. Решту фрагментів інформації про поведінку кількості ресурсу на підприємстві, які не відображені в обліковому процесі, потребують додаткового вивчення.

Практичними причинами появи умовних активів на промисловому підприємстві та умовами їх існування можуть бути:

впливні величини фізико-хімічних процесів речовини матеріальних ресурсів, які впливають на результат їх вимірювання (вплив температури на об'єм; вологості на вагу та інше);

збій калібровки вимірювальних приладів (ваги, гігрометр, термометр) або їх використання за межами діапазону робочих температур;

похибка кількості матеріального ресурсів у тарі; невідповідність нормативних значень списання матеріальних ресурсів по технології виробництва (рецептури, регламенту) з фактичним їх значенням у виробничих процесах;

облікові одиниці матеріальних ресурсів на «вході» і «виході» виробничого процесу не співпадає з фактичними одиницями їх виміру в технологічних процедурах;

відсутність суцільного контролю якості матеріалів при постачанні;

втрата первинних документів на рух матеріальних ресурсів;

відсутність автоматизації процесів дозування та загрузки матеріальних ресурсів у виробничий процес.

Розуміючи фізико-хімічну природу умовності активу в економіці підприємства, керуючись принципом обачності доцільно розглянути рекомендації для методики обліку появи умовного активу, його перехід в конкретний актив, використання конкретного активу та як умовний і конкретний активи впливають на фінансовий результат.

Суть зазначеної методики базується на наступних положеннях:

1) підприємство має право самостійно визначати обов'язковість обліку умовних активів на підприємстві, що зазначається в його обліковій політиці;

2) основним способом фіксації умовного активу є інвентаризація активів підприємства;

3) остаточне рішення про появу на підприємстві умовних активів, за результатами інвентаризації, приймає інвентаризаційна комісія. Таке рішення повинно базуватися на матеріалах інвентаризації про надлишок та висновку внутрішньої експертної комісії про мінливість фізико-хімічних властивостей речовини, які виступають причинами появи або зникнення умовного активу. Протокол рекомендованого рішення затверджує керівник підприємства;

4) облік умовного активу ведеться на позабалансовому рахунку 026 «Умовні активи»;

5) документальне оформлення виявлення та переміщення умовного активу здійснюється за традиційними формами первинних документів для запасів;

6) позабалансовий облік умовного активу не впливає на доходи чи витрати звітного періоду;

7) умовні активи в фінансовій звітності не відображаються; інформація про умовні активи, суттєвого розміру, відображаються в примітках до фінансової звітності;

8) умовний актив вважається конкретним (постійним) активом тільки тоді коли, він стабільний у вимірі і зберігається у нормальних (базових) умовах збереження;

9) умовний актив переходить в категорію конкретного активу тільки в момент його фактичного використання у господарській діяльності підприємства, згідно рішення керівника підприємства;

10) перехід умовного активу в конкретний актив, сприяє збільшенню активів підприємства;

11) збільшення активу, за рахунок конкретизації умовного активу, є причиною визнання його, як іншого доходу від операційної діяльності, що бере участь в розрахунку фінансового результату та оподаткування;

12) оцінка конкретного активу проводиться за справедливою вартістю, згідно п. 12 П(с)БО 9 «Запаси»;

13) умовний актив, який за результатами інвентаризації зменшується, до витрат періоду не відноситься;

14) матеріально-відповідальна особа, якій доручено зберігати умовні активи, у випадку їх природного зменшення (доведено наявність

факторів, які вплинули на зменшення умовного активу) до відповідальності не притягується.

Вказані рекомендації є базовими, які потребують додаткової розробки та їх реалізації шляхом внесення змін в діюче законодавство України (таблиця 1).

Висновки з проведеного дослідження.

Таким чином, причини появи умовних активів на промислових підприємствах мають об'єктивну природу, яка нерозривно пов'язана із фізико-хімічними властивостями речовини ресурсів і їх залежності від дії зовнішніх умов. Враховуючи нестабільність дії зовнішніх факторів на збільшення або зменшення умовних активів, потрібно забезпечити підприємства гнучкою методикою обліку таких активів. Для національних підприємств, які не застосовують МСБО, а керуються НП(с)БО така методика відсутня. В статті наведено базові рекомендації щодо створення такої методики, які потребують подальшого обговорення та вдосконалення, що в кінцевому виразі повинні доповнити діюче законодавство України в частині: термінології бухгалтерського обліку, облікової політики, розкриття інформації в фінансовій звітності, визнання

Таблиця 1

Рекомендації про вдосконалення нормативно-правового забезпечення бухгалтерського обліку умовних активів підприємства

№	Назва нормативно-правових документів	Зміст рекомендованого доповнення
1	Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [2]	Визначення термінів: 1) тлумачення терміну «умовні активи».
2	Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства [6]	Формування облікової політики: 1) підприємство самостійно визначає обов'язковість обліку умовних активів.
3	НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [8]	Розкриття інформації у фінансовій звітності: 1) умовні активи в фінансовій звітності не відображаються; 2) інформація про умовні активи наводиться в примітках до фінансової звітності.
4	П(с)БО 9 «Запаси» [9]	Визнання та первісна оцінка запасів: 1) умовний актив вважається конкретним (постійним) активом тільки тоді коли, він стабільний у вимірі і зберігається у нормальних (базових) умовах збереження; 2) умовний актив переходить в категорію конкретного активу тільки в момент його фактичного використання у господарській діяльності підприємства, згідно конкретного рішення керівника підприємства; 3) перехід умовного активу в конкретний, сприяє збільшенню активів підприємства; 4) оцінка конкретного активу проводиться за справедливою вартістю; 5) збільшення активу, через конкретизації умовного активу, є причиною визнання його, як іншого доходу від операційної діяльності; 6) умовний актив, який зменшується, до витрат періоду не відноситься.
5	Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [10]	Оформлення результатів інвентаризації: 1) рішення про появу на підприємстві умовних активів ініціює інвентаризаційна комісія. Протокол рекомендованого рішення затверджує керівник підприємства.
6	Інструкція «Про використання плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій» [3]	Рахунок 02 «Активи на відповідальному зберіганні»: 1) субрахунок 026 «Умовні активи».
7	Кодекс законів про працю України [4]	Матеріальна відповідальність працівників: 1) особа, якій доручено зберігати умовні активи, у випадку їх природного зменшення до відповідальності не притягується.

та первісна оцінка активів, плану рахунків, порядку інвентаризації активів, матеріальної відповідальності та інше. Ефективним способом контролю умовних активів залишається інвентаризація активів підприємства. Вирішення проблеми неврегульованості умовних активів в бухгалтерському обліку і контролі підприємства, дозволить забезпечити достовірність результатів інвентаризації активів, вірність розрахунку фінансового результату підприємства та об'єктивність притягнення до повної матеріальної відповідальності працівників підприємства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Довбуш В.І. Умовні зобов'язання: новий об'єкт бухгалтерського обліку. *Молодий вчений*. 2018. № 1(1). С. 485–488.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 17.09.2019).
3. Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», затверджена наказом МФУ від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 17.09.2019).
4. Кодекс законів про працю України № 322-VIII від 10.12.1971 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення: 17.09.2019).
5. Клепар Г. Інвентаризаційні надлишки: відповідність національним і міжнародним критеріям визнання доходів. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2012. № 9. С. 10–19.
6. Методичні рекомендації щодо облікової політики, затверджено наказом МФУ від 27.06.2013 р. № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13?lang=ru> (дата звернення: 17.09.2019).
7. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 (МСБО 37). Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_051 (дата звернення: 17.09.2019).
8. НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Мінфіну від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 17.09.2019).
9. П(с)БО 9 «Запаси», затверджено наказом Мінфіну від 20.10.1999 р. № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (дата звернення: 17.09.2019).
10. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджено наказом МФУ від 02.09.2014 р. № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14/stru> (дата звернення: 17.09.2019).
11. Шепель І.В. Порядок формування облікової політики щодо створення забезпечень відповідно до МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання

та умовні активи». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2019. Вип. 36. С. 188–197.

REFERENCES:

1. Dovbush V.I. (2018). Umovni zobov'yazannya: novij ob'yekt buhgalterskogo obliku [Contingent liabilities: a new accounting object]. *Young scientist*, vol. 1, no. 1, pp. 485–488.
2. Law of Ukraine on Accounting and Financial Reporting in Ukraine № 996-XIV (1999, July 16). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (accessed 17 September 2019).
3. Instruction on the use of the Plan is the accounting of assets, capital, trusted and business organizations of enterprises and organizations, in accordance with the order of the MFU № 291 (1999, November 30). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (accessed 17 September 2019).
4. Code of Labor Laws of Ukraine № 322-VIII (1971, December 10). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (accessed 17 September 2019).
5. Klepar G. (2012). Inventarizacijni nadlishki: vidpovidnist nacionalnim i mizhnarodnim kriteriyam viznannya dohodiv [Inventory surpluses: compliance with national and international income recognition criteria]. *Accounting and Auditing*, no. 9, pp. 10–19.
6. Methodological recommendations on accounting policy, approved by the order of the MFI № 635 (2013, June 27). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13?lang=ru> (accessed 17 September 2019).
7. International Accounting Standard 37 (IAS 37). Collateral, contingent liabilities and contingent assets. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_051 (accessed 17 September 2019).
8. NAS (s) 1 General Requirements for Financial Reporting, approved by the Ministry of Finance Order № 73 (2013, February 7). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (accessed 17 September 2019).
9. AS (s) 9 Inventories, approved by the order of the Ministry of Finance dated № 246 (1999, October 20). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (accessed 17 September 2019).
10. Regulations on inventory of assets and liabilities, approved by the order of the MFI № 879 (2014, September 2). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14/stru> (accessed 17 September 2019).
11. Shepel I.V. (2019). Poryadok formuvannya oblikovoyi politiki shodo stvorennya zabezpechen vidpovidno do MSBO 37 "Zabezpechennya, umovni zobov'yazannya ta umovni aktivi" [The Procedure for Forming Accounting Policies for the Establishment of Collateral in accordance with IAS 37, Collateral, Contingent Liabilities and Contingent Assets]. *Scientific Bulletin of the International Humanities University. Series : Economics and Management*, vol. 36, pp. 188–197.